

CZY WIESZ, ŻE?

Data publikacji 08.02.2021

Czy wiesz, że wiele zachowań nagannych społecznie uregulowano w Kodeksie wykroczeń? Cześć X.

W ramach Projektu „Czy wiesz, że?”, często Państwo zadajcie pytania o kwestie odpowiedzialności za tzw. drobne czyny, mniej dolegliwie społecznie. Czy są one jednak mniej dokuczliwe w naszym codziennym życiu?

W dniu dzisiejszym kontynuujemy dla Państwa cykl informacji na temat funkcjonowania w polskim systemie prawnym, Kodeksu wykroczeń. W kolejnych edycjach będziemy dalej zgłębiać ten przepis prawa, który jest bardzo często stosowany w działaniach Policji.

Przypominamy: „Nieznajomość prawa szkodzi”. Nawet jeżeli osoba nie wiedziała, że dane zachowanie może skończyć się odpowiedzialnością za popełnienie wykroczenia, to może ją spotkać odpowiedzialność. Ważne jednak, by czyn był zabroniony przez prawo oraz by był uznany za społecznie szkodliwy. Obie te przesłanki muszą być spełnione łącznie.

W dniu dzisiejszym otwieramy dla Państwa cykl dotyczący prezentacji niektórych wykroczeń zapisanych w Kodeksie wykroczeń.

Ważne: Powtarzana od wielu edycji fraza „nieznajomość praw szkodzi”, często właśnie w kontekście wykroczeń nabiera szczególnego znaczenia. Zdarza się, że policjant słyszy od osób, które dopuściły się wykroczenia ... „nawet nie wiedziałem, że to zabronione ...”.

Informacyjnie: Wykroczenia opisane zostały w Kodeksie wykroczeń – w części szczególnej i zaczynają się od art. 49.

W dniu dzisiejszym omówimy dla Państwa wykroczenie w postaci posiadania w miejscu publicznym noża, maczety lub innego podobnego przedmiotu (Art. 50a Kw).

Osoba, która w miejscu publicznym posiada nóż, maczetę lub inny podobnie niebezpieczny przedmiot, a okoliczności jego posiadania wskazują na zamiar użycia go w celu popełnienia przestępstwa – popełnia wykroczenie.

Karą za ten czyn może być areszt, ograniczenie wolności albo grzywna nie niższa niż 3000 zł. Sąd orzeknie także przepadek na przykład noża, szabli, maczety, młotka, czy kija bejsbolowego, nawet jeżeli sprawca nie był właścicielem tych przedmiotów.

Czy samo posiadanie na przykład nożna w miejscu publicznym jest zakazane?

Wyobraźmy sobie sytuację, że osoba idzie przez miasto i na pasku ma przypięty nóż o ostrzu około 25 cm ... Oczywiście nie pochwalamy tego typu sytuacji, ponieważ już sam fakt wystawionego na widok noża może wzbudzać obawy, a nawet strach, ale czy osoba ta popełnia wykroczenie?

Zacniemy od wyjaśnienia, czym jest miejsce publiczne. W literaturze podnosi się, że zachowanie popełnione w miejscu publicznym nie musi być podjęte publicznie, choć najczęściej kryteria te realizowane są łącznie. Ponadto, jak wskazują niektórzy, dla ustalenia warunków, jakie musi spełniać miejsce publiczne, decydująca jest faktyczna, a nie tylko formalna dostępność, możliwość używania miejsca przez nieokreśloną liczbę osób. Zatem miejscem publicznym będzie

każdy obszar dostępny w danym momencie wszystkim osobom, które zechcą w ramach prawa do swobodnego przemieszczania się, zależeć się na danym terenie. Może to być zarówno miejska ulica, galeria handlowa, czy park miejski.

Ważne: Miejscem publicznym nie będzie na przykład prywatna posesja, własny ogród, czy mieszkanie.

Ważne: Jeżeli sprawca będzie posiadał przy sobie nóż lub inne niebezpieczne narzędzie we wspomnianym miejscu, to jeszcze nie wystarczy by Sąd ukarał sprawcę za to wykroczenie. Drugą przesłanką jest wystąpienie okoliczności, które świadczą o możliwości użycia tych przedmiotów w celu popełnienia przestępstwa (sprawca ma zamiar).

Warto wiedzieć: Prawo karne wielokrotnie wskazuje, iż sprawca przestępstwa posługiwał się niebezpiecznymi przedmiotami w trakcie dokonywania czynu zabronionego np.: bójki, pobicia, czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego, rozboju z użyciem noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu. Powyższy artykuł daje możliwość działania służbom porządkowym już na etapie stwierdzenia posiadania takich przedmiotów. Zamiar, a w przypadku wyżej wymienionych przestępstw, również etap przygotowania do ich popełnienia w postaci posiadania takich przedmiotów nie mógł być karany przez prawo karne. Powstała swoistego rodzaju luka, która de facto nie dawała możliwości skutecznego działania służbom porządkowym w granicach przewidzianych przez prawo karne (działanie było możliwe jedynie na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy o Policji – w ramach zatrzymania prewencyjnego).

Dlatego ustawodawca wprowadził przepis, który penalizuje posiadanie w miejscu publicznym niebezpiecznych przedmiotów, takich jak np. nóż, maczeta, siekiera itp., ale tylko w sytuacji, gdy można osobie przypisać zamiar ich użycia w celu popełnienia przestępstwa. Należy więc zwrócić uwagę, iż samo posiadanie takich przedmiotów nie daje jeszcze możliwości zastosowania omawianego przepisu, musi dojść do kumulatywnego zbiegu kilku elementów strony przedmiotowej omawianego artykułu.

Kwestie winy: Sąd musi sprawcy tego wykroczenia udowodnić, że posiadał nóż, maczetę, lub inny podobnie niebezpieczny przedmiot w miejscu publicznym. Przypomnijmy, że może to być miejsce, do którego wstęp ma każdy bez ograniczeń np. ulica, park, sklep, jak również miejsce wymagające posiadania określonej karty wstępu, biletu, zaproszenia (np. kino, stadion, tramwaj) w takich okolicznościach, iż możemy przypuszczać, że sprawca ma bezpośredni zamiar użycia tych przedmiotów w celu dokonania przestępstwa.

Ważne: Sprawcy tego wykroczenia policjanta nie można ukarać mandatem karnym.

Przykład tego wykroczenia.

Nie poniesie odpowiedzialności z tego przepisu osoba posiadająca przy sobie nóż, mająca go np. w kieszeni lub na pasku. Natomiast osoba, która wyciąga nóż, kieruje go w stronę przechodniów, wymachuje nim lub w inny sposób demonstracyjnie wskazuje na możliwość jego użycia w stosunku do osób postronnych będzie odpowiadała przed sądem za popełnienie omawianego czynu.

[Link do treści Kodeksu wykroczeń ►](#)

Wykorzystano: H. Bartecki, R. Błoch, Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, SP Katowice 2013 r.

O projekcie informacyjno-edukacyjnym ["Czy wiesz, że?"](#)

Zachęcamy do nadsyłania własnych pytań z obszaru działań Policji do lidera Projektu – młodszego inspektora Krzysztofa Łaszkiwicza, Pełnomocnika Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka na adres: krzysztof.laszkiwicz@policja.gov.pl